

លំហាត់អនុវត្ត - Practice Questions

“អនុហេតុ”

A កំពុងរស់នៅខេត្តសៀមរាប ហើយ B រស់នៅខេត្តបាត់ដំបង។

នៅថ្ងៃទី៩ ខែសីហា ឆ្នាំ២០២១ A បានបង្កើតកិច្ចសន្យាលក់ទិញនូវរថយន្តដែលជាកម្មសិទ្ធិរបស់ A ជាមួយ B ក្នុងតម្លៃ ចំនួន ៥.០០០ (ប្រាំពាន់) ដុល្លារអាមេរិក ដោយយក ថ្ងៃទី ២៣ ខែសីហា ឆ្នាំ២០២១ ជាថ្ងៃកំណត់បង់ប្រាក់ថ្លៃលក់។ ហើយនៅថ្ងៃទី៩ ខែសីហា ឆ្នាំ ២០២១ A បានប្រគល់រថយន្តទៅឱ្យ B។ នៅថ្ងៃទី១៦ ខែសីហា ឆ្នាំ២០២១ B បានបង់ប្រាក់ថ្លៃ លក់មួយផ្នែក ចំនួន ២.០០០ (ពីរពាន់) ដុល្លារអាមេរិក ទៅឱ្យ A ប៉ុន្តែ ចំពោះប្រាក់ថ្លៃលក់ដែល នៅសល់ មិនបានបង់សោះឡើយទោះបីជាផុតថ្ងៃទី២៣ ខែសីហា ឆ្នាំ២០២១ហើយក៏ដោយ។

តាមដែល A បានស្រាវជ្រាវ បានឱ្យដឹងថា B មានដី L១ ដែលកំពុងរស់នៅ (៣០.០០០ (បីម៉ឺន) ដុល្លារអាមេរិក) ដែលជាកម្មសិទ្ធិរបស់ខ្លួននៅខេត្តបាត់ដំបង ហើយកំពុងធ្វើអាជីវកម្ម ភោជនីយដ្ឋាន ប៉ុន្តែពួកគេអាជីវកម្មដំណើរការមិនរលូនទេ ។ ម្យ៉ាងទៀត ក្រៅពី ដី L១ អំឡុង ពេលឆ្នាំមុន B ជនតែម្នាក់ដែលទទួលសន្តិកម្មពីឪពុកម្តាយនូវ ដី L២ (២០.០០០ (ពីរម៉ឺន) ដុល្លារ អាមេរិក) និង ដី L៣ (១០.០០០ (មួយម៉ឺន) ដុល្លារអាមេរិក) ដែលមានអាសយដ្ឋាននៅខេត្តបាត់ ដំបង។

“សំណួរ”

Q1 តើអ្នកគិតថា A នឹងដាក់ពាក្យសុំឱ្យចាត់ចែងរក្សាការពារបែបណា ទៅតុលាការមួយណា?

Q2 នៅថ្ងៃទី៣០ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០២១ A បានដាក់ពាក្យសុំឱ្យចេញដីកាសម្រេចរឹបអូសជា បណ្តោះអាសន្នទៅតុលាការ។ នៅក្នុងពាក្យសុំនោះបានសរសេរអំពីសិទ្ធិ ឬ ទំនាក់ទំនងគតិ យុត្តិដែលត្រូវរក្សាការពារដូចតទៅ៖

ថ្លៃលក់ទិញ ៣.០០០ (បីពាន់) ដុល្លារអាមេរិក និងប្រាក់ចំនួន ៥ ភាគរយ (ប្រាំភាគរយ) ក្នុងមួយឆ្នាំ នៃប្រាក់ដើម ចាប់ពីថ្ងៃទី ២៤ ខែសីហា ឆ្នាំ២០២១ រហូតដល់ការទូទាត់ប្រាក់ រួចរាល់។

តើការសរសេររបបនេះ មានបញ្ហាដែរឬទេ? ប្រសិនបើមានបញ្ហា តើត្រូវឱ្យកែតម្រូវរបបណា?

Q3 A បានស្នើសុំឱ្យរឹបអូសជាបណ្តោះអាសន្នចំពោះដីទាំង ៣ មានដី L១ ដីL២ ដីL៣ ដែលជាកម្មសិទ្ធិរបស់ B នៅក្នុងពាក្យសុំឱ្យចេញដីកាសម្រេចរឹបអូសជាបណ្តោះអាសន្ន។ តើតុលាការត្រូវទទួលស្គាល់ការរឹបអូសជាបណ្តោះអាសន្នរបបនេះដែរឬទេ?

Q3 A បានដាក់បណ្តឹងទាមទារឱ្យបង់ប្រាក់ថ្លៃលក់ទិញរថយន្ត ចំពោះ B។ តុលាការបានចេញសាលក្រមទទួលស្គាល់នូវការរាមទាររបស់ A ហើយសាលក្រមដដែលនេះ បានចូលជាស្ថាពរ។ បន្ទាប់ក្រោយមក B បានទទួលមរណភាព ហើយ C ជាកូនទោលតែរបស់ B ដែលទទួលសន្តតិកម្មនូវទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ B ទាំងអស់។ តើត្រូវមានរូបមន្តអនុវត្តរបបណា ដើម្បីឱ្យ A ដាក់ពាក្យសុំឱ្យអនុវត្តដោយបង្ខំចំពោះអចលនវត្ថុដែលបានធ្វើសន្តតិកម្មពី B ទៅ C បាន?

“បន្លឺយ”

A1 សិទ្ធិលើបំណុលដែលជាប្រាក់ថ្លៃលក់ទិញរបស់ A ចំពោះ B ជាសិទ្ធិលើបំណុលជាប្រាក់ ដូច្នេះដើម្បីធ្វើការរក្សាការពារនូវការអនុវត្តដោយបង្ខំនេះ A ត្រូវដាក់ពាក្យសុំឱ្យចេញដីកាសម្រេចរឹបអូសជាបណ្តោះអាសន្ន (ចំណុច ក មាត្រា ៥៣១ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី។ តទៅ ចំពោះមាត្រានៅក្នុងក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី នឹងយោងតែលេខមាត្រាទេ។)

រឿងក្តីនៃដីកាសម្រេចរក្សាការពារ ត្រូវស្ថិតនៅក្រោមសមត្ថកិច្ចរបស់តុលាការដែលមានសមត្ថកិច្ចលើអង្គសេចក្តី ឬ សាលាដំបូងដែលមានសមត្ថកិច្ចលើកន្លែងដែលវត្ថុដែលនឹងត្រូវបានរឹបអូសជាបណ្តោះអាសន្ន ឬ វត្ថុដែលជាកម្មវត្ថុនៃវិវាទស្ថិតនៅ (កថាខណ្ឌទី១ មាត្រា ៥៤០ នៃក្រមនីតិវិធីរដ្ឋប្បវេណី)។

ដោយសារតែសមត្ថកិច្ចនៃលំនៅឋានរបស់ B នៅខេត្តបាត់ដំបង (ចំណុច ក មាត្រា ៨) ដូច្នេះ សាលាដំបូងខេត្តបាត់ដំបងមានសមត្ថកិច្ចលើរឿងក្តីទាមទារឱ្យបង់ប្រាក់ថ្លៃលក់ទិញនៃរឿងក្តីនេះ។ ម្យ៉ាងវិញទៀត កន្លែងដែលត្រូវអនុវត្តកាតព្វកិច្ចថ្លៃលក់ទិញ (ចំណុច ក មាត្រា ៩) គឺនៅខេត្តសៀមរាបជាលំនៅឋានរបស់ A (មាត្រា ៤៤៥) ដូច្នេះសាលាដំបូងខេត្តសៀមរាប ក៏មានសមត្ថកិច្ចលើរឿងក្តីទាមទារឱ្យបង់ប្រាក់ថ្លៃលក់នៃរឿងក្តីនេះ។ ហេតុដូច្នេះ សាលាដំបូងខេត្តបាត់ដំបង និងសាលាដំបូងខេត្តសៀមរាប មានសមត្ថកិច្ចលើរឿងក្តីរឹបអូសជាបណ្តោះអាសន្ននេះ។ ម្យ៉ាងវិញទៀត ដោយសារទាំងដី L១ ដីL២ និង

ដី៤៣ ដែលដីទាំងអស់នេះ មានអាសយដ្ឋាននៅខេត្តបាត់ដំបង ដូច្នោះ ក្នុងករណីអចលនវត្ថុដែលជាកម្មវត្ថុនៃការរឹបអូសជាបណ្តោះអាសន្នគឺជាដីទាំងអស់នេះ នាំឱ្យសាលាដំបូងខេត្តបាត់ដំបង ជាសាលាដំបូងដែលមានសមត្ថកិច្ចលើកនៃឯកសារដែលរត់ដែលនឹងត្រូវបានរឹបអូសជាបណ្តោះអាសន្ន ដោយទោះបីក្នុងអត្ថន័យនេះក៏ដោយ ក៏ជាសាលាដំបូងខេត្តបាត់ដំបង មានសមត្ថកិច្ចលើរឿងក្តីរឹបអូសជាបណ្តោះអាសន្ន។

A2 សិទ្ធិ ឬ ទំនាក់ទំនងគតិយុត្តិដែលនឹងត្រូវបានរក្សាការពារ ត្រូវកំណត់ឱ្យបានច្បាស់លាស់នូវខ្លឹមសារ និង ចំនួនទឹកប្រាក់ ជាអាទិ៍ ក្នុងកម្រិតដែលអាចបែងចែកបានជាមួយនឹងសិទ្ធិលើបំណុលផ្សេងទៀត។ ការកំណត់នូវសិទ្ធិ ឬ ទំនាក់ទំនងគតិយុត្តិដែលនឹងត្រូវបានរក្សាការពារ ត្រូវសរសេរសារធាតុតាមច្បាប់នៃសិទ្ធិលើបំណុលនោះ (ប្រាក់កម្ចី, ប្រាក់ថ្លៃលក់ទិញ, កម្រៃចំពោះលទ្ធផលនៃការងារ ជាអាទិ៍) និង ធាតុផ្សំសំខាន់នៃសិទ្ធិលើបំណុលនោះ (ពេលវេលានៃការកើតឡើងនៃសិទ្ធិលើបំណុល, មូលហេតុនៃការកើត, ពេលកំណត់សង, ខ្លឹមសារនៃលក្ខខណ្ឌ ជាអាទិ៍)។

ការសរសេរឃ្លានៅក្នុងសំណួរ មានត្រឹមតែ “ប្រាក់ថ្លៃលក់ទិញ” តែប៉ុណ្ណោះ គឺមិនអាចនិយាយថាបានកំណត់ជាក់លាក់ក្នុងកម្រិតមួយដែលអាចបែងចែកបានជាមួយនឹងសិទ្ធិលើបំណុលផ្សេងទៀតបានទេ។ ចំពោះសិទ្ធិលើបំណុលដែលជាប្រាក់ថ្លៃលក់ទិញ មានភាពចាំត្រូវកំណត់ជាក់លាក់ ដោយសរសេរនូវ ភាគីនៃកិច្ចសន្យាលក់ទិញ កាលបរិច្ឆេទនៃកិច្ចសន្យា វត្ថុដែលជាកម្មវត្ថុ ជាអាទិ៍។ ម្យ៉ាងវិញទៀត ចំពោះសិទ្ធិលើបំណុលដែលទាមទារក្នុងករណីលើកឡើងនូវប្រាក់សំណងខូចខាតដោយសារការយឺតយ៉ាវទៀត ដែលក្រៅពីប្រាក់ថ្លៃលក់ទិញ ដោយសារតែទាំងអស់នេះជាសិទ្ធិដាច់ដោយឡែកៗពីគ្នា ដូច្នោះ មានភាពចាំបាច់ត្រូវកំណត់ជាក់លាក់នូវចំនួនទឹកប្រាក់នីមួយៗ ព្រមទាំងកំណត់ឱ្យបានច្បាស់លាស់នូវ ប្រាក់ដើមដែលជាកម្មវត្ថុ អត្រាការប្រាក់ និង អំឡុងពេល ជាអាទិ៍។ យ៉ាងណាមិញ ចំពោះអំឡុងពេលបញ្ចប់នៃការគណនាប្រាក់សំណងខូចខាត មិនមែនយក

ពេលវេលារហូតដល់ពេលបញ្ចប់ការទូទាត់ប្រាក់ទេ គឺយកពេលវេលារហូតដល់ការដាក់
ពាក្យសុំ។¹

“គំរូនៃការសរសេរ”

៣.០១២ (ប៊ីពាន់ដប់ពីរ) ដុល្លារអាមេរិក

ផ្អែកតាមកិច្ចសន្យាលក់ទិញចុះថ្ងៃទី៩ ខែសីហា ឆ្នាំ២០២០ ម្ចាស់បំណុល បានលក់ និង
ប្រគល់រថយន្ត (កំណត់ដាក់លាក់យោងតាមតួរថយន្តលេខ ជាអាទិ៍) នៃសិទ្ធិលើបំណុល
៣.០០០ (ប៊ីពាន់) ដុល្លារអាមេរិក និងប្រាក់សំណងខូចខាតដោយសារការយឺតយ៉ាវក្នុង
អត្រា ចំនួន ៥ ភាគរយ (ប្រាំភាគរយ) ក្នុងមួយឆ្នាំ នៃប្រាក់ដើម ចាប់ពីថ្ងៃទី២៤ ខែសីហា ឆ្នាំ
២០២០ រហូតដល់ថ្ងៃទី៣០ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ២០២០ ចំនួន ១២ (ដប់ពីរ) ដុល្លារអាមេរិក។

A3 ការរឹបអូសជាបណ្តោះអាសន្ន ក្នុងករណីដែលម្ចាស់បំណុលមានសិទ្ធិលើបំណុលជាប្រាក់
ចំពោះកូនបំណុល គឺជានីតិវិធីដើម្បីកម្រិតការចាត់ចែងនូវទ្រព្យសម្បត្តិរបស់កូនបំណុល
ដើម្បីរក្សាការពារនូវការអនុវត្តដោយបង្ខំនៃសិទ្ធិលើបំណុលដែលមានគោលបំណងឱ្យសង
ជាប្រាក់ (ចំណុច ក មាត្រា ៥៣១) ។ ករណីបកស្រាយថា តាមរយៈការអនុវត្តដោយបង្ខំ
ចំពោះដីមួយណាក្នុងចំណោមដីទាំង៣ ដែលមាន ដីL១ ដីL២ ឬ ដីL៣ គឺអាចយកមក
សងនូវចំនួនទឹកប្រាក់សរុបនៃសិទ្ធិលើបំណុលដែលទាមទារក៏បាន នាំឱ្យការរឹបអូសជា
បណ្តោះអាសន្នដែលចំពោះដី L១ ដី L២ ឬដី L៣ នឹងលែងមានភាពចាំបាច់នៃការរក្សា
ការពារ។ ម្យ៉ាងទៀត ករណីដែលមានអចលនវត្ថុច្រើនដែលអាចយកមកសងនូវចំនួនទឹក
ប្រាក់សិទ្ធិលើបំណុលដែលទាមទារ គួរជ្រើសរើសចេញពីអចលនវត្ថុណាដែលធ្វើឱ្យម្ចាស់
បំណុល មានការខូចខាតប្រយោជន៍កាន់តែតិច។ ហេតុដូច្នោះ ករណីមានអចលនវត្ថុច្រើន
ដែលអាចសងត្រលប់នូវចំនួនទឹកប្រាក់សិទ្ធិលើបំណុលដែលទាមទារបាន ហើយតម្លៃនៃ

¹ ក្រៅពីនេះ នៅក្នុងលិខិតពាក្យសុំ ត្រូវសរសេរអង្គហេតុដែលជាមូលហេតុនៃសិទ្ធិលើបំណុលរបស់ A
និងការតវ៉ាចំពោះការតវ៉ាដែលត្រូវបានព្យាករណ៍ទុក។

អចលនវត្ថុនោះមានគម្លាតគ្នាច្រើន បើរឹបអូសជាបណ្តោះអាសន្ននូវអចលនវត្ថុដែលមាន តម្លៃទាបជាងគេ ជាការគ្រប់គ្រាន់។

ក្នុងករណីសិក្សានេះ ដី L១ (៣០.០០០ (បីម៉ឺន) ដុល្លារអាមេរិក) ដី L២ (២០.០០០ (ពីរម៉ឺន) ដុល្លារអាមេរិក) និងដី L៣ (១០.០០០ (មួយម៉ឺន) ដុល្លារអាមេរិក) ត្រូវរឹបអូសជា បណ្តោះអាសន្នចំពោះដី L៣ ដែលមានតម្លៃទាបជាងគេ ដោយសារការអនុវត្តដោយបង្ខំ លើដីទាំង ៣ នេះ មួយណាក៏អាចសងត្រលប់នូវចំនួនទឹកប្រាក់សរុបនៃសិទ្ធិលើបំណុល ដែលទាមទារ ហើយចំពោះដី L១ និងដី L២ ត្រូវដកពាក្យសុំឱ្យចេញដីកាសម្រេចរឹបអូស ជាបណ្តោះអាសន្ន ឬ លើកចោល។

A4 ករណីធ្វើការដាក់ពាក្យសុំឱ្យអនុវត្តដោយបង្ខំ ដោយយកកូនបំណុលនៃការអនុវត្ត ជាយក បុគ្គលផ្សេង ក្រៅពីភាគីដែលត្រូវបានសរសេរលើលិខិតអនុវត្ត នោះម្ចាស់បំណុលនៃការ អនុវត្ត ត្រូវទទួលការផ្តល់រូបមន្តការអនុវត្តដែលមានសរសេរចំណុចនោះ (កថាខណ្ឌទី ២ មាត្រា ៣៥៦)។

ក្នុងករណីសិក្សានេះ នៅក្នុងសាលក្រមចូលជាស្ថាពរដែលជាលិខិតអនុវត្ត មិនបាន បង្ហាញអត្តសញ្ញាណ C ទេ ដូច្នោះ A មានភាពចាំបាច់ត្រូវទទួលការផ្តល់រូបមន្តការអនុវត្ត (រូបមន្តអនុវត្តពិសេស ឬរូបមន្តអនុវត្តទទួលបន្ទុក) ដែលយក C ជាកូនបំណុលនៃការអនុវត្ត។ ម្យ៉ាងទៀត ដោយសារ B បានទទួលមរណភាពក្រោយពេលសាលក្រមចូលជាស្ថាពរ ដូច្នោះ C បានសន្តតិកម្មនូវសិទ្ធិនិងករណីយកិច្ចរបស់ B ទាំងអស់ ដែលនាំឱ្យ C ស្ថិតនៅ ក្នុងទំហំអ្នកដែលអាចអនុវត្តដោយបង្ខំបាន (ចំណុច គ កថាខណ្ឌទី ១ មាត្រា ៣៥១)។